# INDEX LECTIONUM

IN

# LITERARUM UNIVERSITATE TURICENSI

INDE

A DIE XIV. MENSIS APRILIS

USQUE

AD DIEM XVII. MENSIS AUGUSTI MDCCCLXII

HABENDARUM.

INEST

**EMENDATIONUM IN EURIPIDIS IPHIGENIAM TAURICAM**

PARS V.

TURICI.

EX OFFICINA ZÜRCHERI ET FURRERI.

1862.

Perventum jam est ad ultimum stasimum, omnium pessime habitum. Quod quoniam non solum gravibus variisque corruptelis sed etiam interpolationibus atque lacunis laborat, numquam ita poterit restitui, ut nulla dubitandi relinquatur materia. Bene tamen actum est, quod ea menda, quibus ipsae sententiae obscurabantur, fere sublata sunt, ita ut de argumenti saoe reconditioris teoore omnia perspicua esse videantur. Ita ego quoque satis me fecisse arbitratus sum, si in editione commodae discipulorum lectioni destinata singula verba ita constituissem, ut et aptam sententiam continerent nec a tradita scriptura justo nimis recederent, accuratius autem ipsam cantici fabulam a nemine praeter Euripidem traditam enarravissem. De illis vero singulis verbis quo melius judicetur, totum carmen, quale in libris legitur, reteota etiam versuum distributione praemittendum duxi ita, ut strophica et antistrophica, quorum rationem libris ignoratam primus demonstravit Tyrwhittus, e regiooe componerem.

*Εὔπαις ὁ Λατοῦς γόνος, ὅν ποτε*

*δηλίας* (*–ία* Brubach.) *ἐν καρποφόροις*
*γυάλοις χρυσοκόμαν*
*Φοῖβον ἐν κιθάρᾳ* (*ἐκιθάρᾳ B*) *σοφόν,*
*ἅ τ' ἐπὶ τόξων*
*εὐστοχίᾳ γάννυται*

*φέρει νιν ἀπὸ δειράδος ἐναλίας* (*εἰναλίας C*),
*λοχεῖα κλεινὰ λιποῦσ', ἀ-*
*στάκτων μάτηρ ὑδάτων,*

*Θέμιν δ' ἐπὶ γᾶς ἰὼν παῖδ' ἀπενάσατο,*

*ἀπὸ ζαθέων χρηστηρίων νύχια*

*χθὼν ἐτεκνώσατο φάσματ' ὀνείρων* (sic *C φάσματ' ἀ B φάσματα* Ald.)
*οἳ πολέσιν μερόπων*
*τά τε πρῶτα, τά τ' ἔπειθ',*

*ὅσα τ' ἔμελλε τυχεῖν,*
*ὕπνου κατὰ δνοφερᾶς γᾶς,*
*εὐνὰς ἔφραζον. γαῖα δὲ* (*τὴν* add. *C*)

*τὰν βακχεύουσαν Διονύσῳ*
*Παρνάσιον κορυφὰν.*

*ὅθι ποικιλόνωτος οἰνωπὸς δρά-*
*κων, σκιερᾷ κατάχαλκος*

*εὐφύλλῳ (εὐφύλλων* Ald.) *δάφνᾳ,*
*γᾶς*
*πελώριον τέρας ἀμ-*
*φέπει, μαντεῖον χθόνιον.*
*ἔτι μιν, ἔτι βρέφος, ἔτι φίλας*
*ἐπὶ ματέρος ἀγκάλαισι θρώσκων,*

*ἔκανες ὦ Φοῖβε, μαντείων δ' ἐπέ-*

*βας ζαθέων, τρίποδί τ' ἐν χρυσέῳ*
*θάσσεις, ἐν ἀψευδεῖ θρόνῳ*
*μαντείας βροτοῖς ἀναφαίνων,*
*θεσφάτων ἐμῶν ἀδύτων,*
*ὑπὲρ Κασταλίας ῥεέθρων*
*γείτων, μέσον γᾶς ἔχων μέλαθρον*

*μαντεῖον ἀφείλετο τιμὰν,*
*Φοῖβον φθόνῳ θυγατρός. ταχύ-*
*πους*
*δ' ἐς ὄλυμπον ὁρμαθεὶς ἄναξ.*
*χέρα ψεδνὸν (ψαιδνὸν* C) *ἕλεξ'*
*(ἕλιξ'* C) *ἐκ Διὸς*
*θρόνων,*

*πυθίων δόμων*
*χθονίαν ἀφελεῖν*
*θεᾶς μῆνιν, νυχίους τ' ἐνοπὰς,*
*γέλασε δ' ὅτι τέκος ἄφαρ ἔβα.*
*πολύχρυσα θέλων λατρεύματα*
*σχεῖν.*
*ἐπεὶ δ' ἔσεισε κόμαν,*
*παῦσε νυχίους ὀνείρους.*
*ἀπὸ δὲ λαθοσύναν*
*νυκτωπὸν ἐξεῖλε βροτῶν,*
*καὶ τιμὰς πάλιν θῆκε Λοξίᾳ,*
*πολυάνορι δ' ἐν ξενό-*
*εντι θρόνῳ θάρση βροτοῖς*
*θεσφάτων ἀοιδαῖς.*

En luculentissimum habes exemplum ejus tabis, quae per scribarum ignorantiam atque neglegentiam haud pauca tragicorum cantica invasit et devastavit! In qua sananda cum laudabilem jam priores inde a Seidlero editores posuerint operam, eorum quas adoptare non dubitavi medelas breviter enumerasse satis est, accuratius iis, quas ab illis relictas ipse adhibui, enarratis. Ac primum quidem v. 1235 *Δηλιάσιν* pro *δηλίας ἐν* Seidlerus scripsit, quod, qui secuti sunt editores, jure receperunt omnes. Tum ad *χρυσοκόμαν* verbum pariendi necessario desiderari rectissime monuit Schoenius, quod cum participium *τίκτουσα* fuisse recepto v. 1240 Seidleriano *φέρεν ἶνιν* conjecit, propius mihi quam Kirchhoffius «verbum finitum lacuna haustum» esse ratus ab Euripidis mente abfuisse videtur. Is enim quoniam hoc quidem carmine chorum celebrantem fecit non tam Apollinis incunabula antecedente stasimo cantata, quam ejusdem infantis recens nati

facinora Delphis non Deli perpetrata — quam ipsam ob causam statim initio εὔπαις ὁ Λατοῦς γόνος dicitur —, probabile est membrum relativum non duabus partibus constitisse continens prima parte dei partum, cui deinde scripto φέρε δ' ἶνιν sive δ' υἱόν adjecta fuerit ejusdem Delphos a matre transportati mentio tamquam secundaria, sed potius unum fuisse id membrum atque a matre Deli natam prolem Delphos portatam esse indicasse. Itaque post καρποφόροις γυάλοις in editione scholastica τίκτουσα inserere pro ejus libri ratione non magis dubitavi, quam post χρυσοκόμαν delere Φοῖβον, quod glossema esse post Musgravium viderunt omnes. Sequentem Dianae mentionem veluti in parenthesi ponendam esse, quoniam historia non solum Apollinem sed simul cum eo Dianam Deli natam — do natis enim, non de translatis in Parnasum geminis hic sermo — retulerit, recte jam monuit Seidlerus. Sed ea parentheseos ratio quo melius in oculos mentemque incurreret, inter χρυσοκόμαν et ἐν κιθάρᾳ σοφόν addenda erat copula τ', cui altera in ἅ τ' ἐπὶ τόξων εὐστοχίᾳ γάνυται responderet. Consequens erat, ut cum Schoenio aliisque Seidlerianum φέρεν ἶνιν adoptaretur. Postremo metro jubente cum Hermanno τόν pro ὅν scribendum fuit. Et consentit fere Kvíčala p. 71, nisi quod ille γόνος de utraque Latonae prole, non de solo Apolline dici contra usum Euripideum ratus alteram Seidleri conjecturam, quam auctor ipse rejecit, ἔφερέν νιν temere adscivit.

Et huc usque quidem antecessorum vestigia premere licebat. Verum in sequentibus prorsus ab iisdem mihi dissentiendum fuit. Quicunque enim non praejudicata captus opinione illa perlegerit λοχεῖα κλεινὰ λιποῦσ' ἀστάκτων μάτηρ ὑδάτων, is genetivos ab incluso vocabulo μάτηρ pendere necessario judicabit, quod cum sane fieri non possit, nisi majore facta mutatione positoque accusativo ματέρα haec ad ipsam Παρνάσιον κορυφάν referantur, editores de hac quidem medicina satis dubia recto non cogitaverunt, erraverunt vero eo, quod genetivos aut ab antecedentibus λοχεῖα κλεινά aut a sequentibus Παρνάσιον κορυφάν aptos esse putaverunt. Et hoc quidem, si solam rem spectamus, quin verum sit dubitari non posse evicit Seidlerus adscripto Pausaniae loco X, 32, 7, ubi de antro Corycio ad Parnasum montem pertinente haec leguntur: ὅ τε ὄροφος ἐς αὔταρκες ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἀνέστηκε, καὶ ὕδωρ τὸ μὲν ἀνερχόμενον ἐκ πηγῶν, πλέον δὲ ἔτι ἀπὸ τοῦ ὀρόφου στάζει, ὥστε καὶ δῆλα ἐν τῷ ἐδάφει σταλαγμῶν τὰ ἴχνη διὰ παντός ἐστι τοῦ ἄντρου. Ea vero conjunctio, quae sane propter repugnantem ver-

borum ordinem ferri non potest, displicuit Matthiaeo, qui ad Marklandum rediit genetivos cum λοχεῖα κλεινά jungentem; eumque secuti sunt Hermannus, Klotzius, Hartungus, quorum duo priores de Inopo fluvio cogitaverunt apud Callimachum in hymno Del. 206 sqq. his verbis memorato:

> ἕζετο δ' Ἰνωποῖο παρὰ ῥόον, ὅντε βάθιστον
> γαῖα τότ' ἐξανίησιν, ὅτε πλήθοντι ῥεέθρῳ
> Νεῖλος ἀπὸ κρημνοῖο κατέρχεται Αἰθιοπῆος.

Hartungus autem ad λίμναν εἱλίσσουσαν ὕδωρ κύκλιον v. 1103 sq. provocavit. Sed nec fluvio nec lacu verba ἀστάκτων ὑδάτων conveniunt, et ne in hac quidem constructione genetivorum incerte putideque adnexorum satisfacere potest positura. Itaque ad Seidleri interpretationem regionum natura unice commendatam redeundum fuit, ita tamen, ut transposito uno vocabulo additaque, quae aegre desideratur facillimeque ante ἀστάκτων omitti potuit, praepositione justus verborum restitueretur ordo. Scripsi igitur μάτηρ εἰς ἀστάκτων ὑδάτων τὰν βακχεύουσαν Διονύσῳ Παρνάσιον κορυφάν. Sed ne antecessorem, cujus in locum ipse successi, debita laude fraudem, viam jam praeivit Schoenius scribendo λιποῦσ' εἰς ἄστακτον μάτηρ ὑδάτων τὰν βακχεύουσαν Διονύσῳ Παρνάσιον κορυφάν. Sed hic quoque nominativus μάτηρ intolerabili modo ceteris verbis arcte cohaerentibus interjectus est.

V. 1246 adjectivum κατάχαλκος, quod ceteri critici damnaverunt, explicare solus sustinuit Seidlerus, cujus notam in brevius contractam repetiit Klotzius: «Poëta finxisse sibi videtur draconem istum aeneis squamis obductum vel certe aeris speciem prae se ferentibus. Voce κατάχαλκος eo significatu, ut sit aere obductus, utitur Noster in Phoeniss. v. 110.» Hunc locum nihil facere, ut hoc epitheton recte transferatur ad draconem squamis quasi aereis obsitum, nemo non videt: prorsus enim deest primaria squamarum notio. Nec si quidem ejusmodi hic legeretur adjectivum de squamosa draconis cute dictum, probe id quadrare cum dativis, quibus inclusum est, σκιερᾷ — εὐφύλλῳ δάφνᾳ, qui conjecturis locum sanare studuerunt recte intellexerunt omnes, ut jam Musgravius, qui κατάμαλλος — foliis lauri, tamquam vellere, obtectus — legendum putavit. Nec hoc probaturum quemquam arbitror, nec quod Hermannus scripsit κατάχλαινος scilicet «addendum lexicis vocabulum», aut Hartungus κατάφαρκτος, quod tum tantummodo recte diceretur, si draco ille sacrae laureae

foliis frondibusque abunde fartum ventricnlum gestavisset. Optimnm sane esset, si quidem metro adaptari posset, Heathii κατακαλυφθείς. Ita sane Schoenius de ejusmodi, quod accommodatum esset, adjectivo desperasse videtur, cum hanc notam conscriberet: «*die Bedeutung von κατάχαλκος, bepanzert, d. h. mit Schuppen, widerstrebt der Verbindung mit σκιερᾷ δάφνᾳ, daher kann dieser Dativ nicht füglich anders als lokal gefasst werden in dem Sinne von καθήμενος ἐν δάφνᾳ.*» In qua explicatione quam malo habeat dativorum per intermissum adjectivum diremptio, nemo non videt. Itaque ejusmodi, quod dativis congruat, epitheton nobis est inveniendum, «sive id non pote sive pote!» Cogitaveram olim de κατάκοιτος, quod adjectivum translato sane diversoqne sensu in Ibyci fragm. I. — ἐμοὶ δ' ἔρος οὐδεμίαν κατάκοιτος ὥραν — legitur; sed praestare visnm est καθέλικτος, quod et magis proprie do dracone dicitur nec longius a tradita scriptnra abest. Id igitur, donec probabilius afferatnr, recipiendum duco, nec eo probabilius certe Badhami commentum putaverim, qui scribendo σκιερὸν κάτεχ' ἄλσος εὐφύλλου δάφνας locutionem intulit draconis naturae vix accommodatam.

Quae restabant in strophae exitu, tantum non omnia jam a Seidlero bene administrata erant, qui et ἄμφεπε scripsit pro ἀμφέπει librorum lectione nuper a Kvíčala p. 73 retenta, et v. 1255 ἀναφαίνων glossema esse vidit adscriptum ab explicatore ad νέμων v. sq. pro ἐμῶν jam a Musgravio feliciter repositum, et ἀδύτων ὕπο pro ἀδύτων ὑπὲρ restituit, in quibus omnibns consentientes habuit, quicunque ei successerunt editores. Unum emendandnm reliquit Nauckio, quod v. 1250 volgo legebatur ἔτι μιν ἔτι βρέφος, ubi non solum pronominis forma falsa est jam ab Hermanno in consnetum νιν mntata, sed etiam particula ἔτι sine omni sensu eaque primo loco posita. Pro ea σὺ δέ νιν dedisse Euripidem Nauckius intellexit, qua scriptura intolerabile asyndeton simul tollitur.

Ad antistropham transgredior, cujus initium non solum corruptelis sed etiam aperto defectu turbatum ad sensum tantum, non ad verba certo restitni potest. Unum certum est ἐπεί, quod pro ἐπί jam olim Scaliger invenit. Cetera recentiores snppeditarunt. Ex quibus Kirchhoffins primum animadvertit alienum esse participium ἰών, cui tamen quod substituit ἑλών vix praestat. Et sive hoc sive illnd ponitur participinm, male eo Γᾶς a παῖδα avellitur. Quod evitaturus Nauckins γάϊον conjocit conjungendum illnd cum παῖδα. Sed et hanc locutionem recte rejecit et omnino Γᾶς

mentionem propter *Χθόνα* statim memoratam absonam esse vidit Kvíčala p. 72 sq., qui quin pro *Γᾶς ἰών* recte *γαίων* substituerit, mihi quidem non dubium videtur. Sed tum ferri nequit *παῖδ'*, ad quod ex membri primarii subjecto *Χθών* pronomen possessivum supplendum esse cum infeliciter statuisset Kvíčala, in fraudem induxit virum sagacissimum Rauchensteinium, qui hoc quidem fieri non posse recte intellexit, sed inferendum illud pronomen putavit conjiciens *ἐπεὶ παῖδ' ἐάν*, cui vel sequentia obstant a Nauckio probabiliter sic reficta *παῖς ἀπένασσεν ὁ Λατῷος ἀπὸ ζαθέων*. Haec igitur cum Kvíčalae invento conjuncta editioni inferre non dubitavi, quamquam alia etiam et excogitari et probari posse supplementa lubentissime concesserim. Unum quidem necessario accipiendum esse activum *ἀπένασσεν* pro medio constans verbi usus evincit, cujus exempla collegit Spitznerus ad *Π* 86, a quo usu non defecisse Euripidem ex v. 175 sq. *τηλόσε γὰρ δὴ σᾶς ἀπενάσθην | πατρίδος καὶ ἐμᾶς* et Med. 166 *ὦ πάτερ, ὦ πόλις, ὧν ἀπενάσθην* satis apparet.

In sequentibus primum v. 1264 et metri et sensus gratia cum Hermanno et Hartungo scribendum fuit deleta copula *ὅσ' ἔμελλε τυχεῖν*. Difficilius est judicium de verbis, quae sequuntur: *ὕπνου κατὰ δνοφερᾶς γᾶς εὐνὰς ἔφραζον*. Nam ut de metro taceam, quod, quomodocunque in stropha constituitur, excidisse hic quasdam syllabas coarguit, in duplici genetivo cum *εὐνάς* juncto recte jam offenderunt critici antiquiores, quorum nemo incredibili Heathii interpretationi assensus est *ὕπνου* « per somnum » convertentis. Rectius jam Musgravius, quem secutus est Klotzius, *γᾶς* expungendum esse vidit, dummodo ne incredibilem nobis obstrudisset hendiadyn legendo *ὕπνους κάτα δνοφεράς τ' εὐνάς*. Et quominus justa illa vocis *γᾶς* athetesis a ceteris acciperetur, quodammodo obstitit ipse Musgravius per *εὐνάς* intellegens « specus quasdam tenebricosas, quale erat Trophonii antrum. » Id enim cum sane sub terra fuisset positum, jam *γᾶς εὐνάς* putaverunt esse idem quod *χθονίας εὐνάς* « cubilia subterranea. » Verum falsam esse oraculi Trophonio consecrati comparationem jam inde apparet, quod in eo vigilantibus hominibus per subterranea loca raptatis responsa dabantur, hic vero aperte sermo est de oraculis per somniorum simulacra et monita datis. Itaque dubitari non potest, quin hic quoque de incubationibus cogitaverit Euripides, quas in templis agitatas esse super stragulis sive pellibus humi stratis constat. Id ipsum igitur vix alio vocabulo

exprimi potuit quam sollomni illo *χαμεύνας*, quo reposito et strophicum metrum necessaria vocabuli *μάτηρ* transpositione a nobis restitutum adaequatur et quomodo factum sit, ut *γᾶς εὐνάς* intruderetur, facile intellegitur. Id igitur reposui fixis post *ἔφραζον* lacunae signis, quam lacunam satis probabiliter explevit Rauchensteinius in litteris ad me datis inserto *οὐκ ἀτελῆ*.

Sed de ea lacuna explenda quomodocunque judicatur, male eam olim expletam esse verbis, quae quidem in libris sequuntur, *Γαῖα δέ*, cui *C* pejus etiam insuper addit *τήν*, recte jam intellexit Hermannus, cujus verba haec sunt: « repetitum ineptissime Telluris nomen *Γαῖα δέ*, ubi sola copula opus erat. » Cum eo igitur *μαντεῖον δ' ἀφείλετο* restituere non dubitavi.

Contra in sequentibus Seidleriano *χέρα παιδνὸν ἕλιξεν ἐκ Διὸς θρόνων* ut in editione scholastica contentus fui, cum et locutio haud inepte videretur defendi posse nec discipuli vel attentissimi offensuri sint in quarta a fine syllaba antistrophicae non congruente. Quamquam ingenuo fateor nec prorsus consimile illius locutionis exemplum usquam, quantum equidem sciam, reperiri et aliquantulum sane suspicionis metri discrepantiam movere facillimo negotio evitabilem. Itaque commemorandae certe sunt conjecturae et Hermanni, qui *ἕλιξ'* — hoc quidem ex libris — *ἐπὶ Ζηνὸς θρόνον* scripsit, et Badhami, qui *ὄρεξεν εἰς Δῖον θρόνον* proposuit a Nauckio receptum.

In proximis constituendis quantopere dissentiant editores, ex libris eorum videre licet, quas dissensiones adnotare et dijudicare longum est. Proficiscendum ab iis, quae certa sunt. Huc primum pertinet v. 1276 *ἐπὶ* pro *ἐπεί* jam antiquitus emendatum, ut ad metrum sibi respondere debeant haec:

| | |
|---|---|
| *ἔκανες, ὦ Φοῖβε, μαν-* | *ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν,* |
| *τείων δ' ἐπέβας ζαθέων* | *παῦσεν νυχίους ὀνείρους.* |

Ubi cum postrema non congruant, hoc recte vidit Seidlerus substituendum esse pro *ὀνείρους* ex v. 1273 *ἐνοπάς* — in qua re obsequentes habuit Hermannum atque Hartungum , dummodo ne in alia omnia abiens illud, quod hujus aut malam correctionem habuit aut importunam interpretationem, cum suo *νυχίους* supra prorsus delevisset, substituto ejus in locum *χθονίαν ἀφελεῖν θεᾶς μαντοσύναν*, pro quo vocabulo vice versa v. 1278 *ἀπὸ δὲ μῆνιν θεᾶς* intulit. Nec minus licenter in illo v. 1273 et Hermannus et Hartungus grassati sunt, quorum ille *χθονίαν ἀφελεῖν μῆνιν νύχιον*, hic *χθονίας ἀφελεῖν μήνιμα θεᾶς* scripsit. Violentis his machinis quanto pro-

babilius est ambarum vocum *ὀνείρους* et *ἐνοπάς* sedes prono librariorum errore mutatas esse, ita ut v. 1273 Euripides scripserit

*χθονίαν ἀφελεῖν μῆνιν νυχίους τ' ὀνείρους*,

cui strophicus apprime respondet, si ultimo loco putamus excidisse vocabulum bacchium complectens, sicuti

*τέρας, ἄμφεπε μαντεῖον χθόνιον* [*φυλάσσων*].

Quod vero ante *μῆνιν* in libris legitur vocabulum *θεᾶς*, id patet imperitam esse interpretationem librarii non intellegentis *χθονίαν μῆνιν* nihil aliud significare posse nisi *Χθονὸς μῆνιν*. Restat asyndeton in verbis *ἔσεισεν* et *παῦσεν* nulla copula junctis conspicuum, quod jam Musgravius tollere conatus est substituendo *ἐπὶ δὲ σείσας κόμαν*, haud probabiliter profecto, nec felicius Seidlerus inserenda particula *τ'* post *νυχίους*. Defendit quidem Hermannus: «copulae adjectione non opus», inquit, «quia bis verbis declaratur quod modo dictum est, *ἔπι δ' ἔσεισεν κόμαν*». Sed nec amborum membrorum rationem nec orationis colorem asyndeto h. l. congruere neminem latebit, qui obviam apud tragicos hujus figurae exempla comparaverit. Quid dicendum fuerit, probe intellexit Badhamus *παῦσαι* conjiciens aptum ex pollicendi notione in *ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν* latente, quam formulam ad celeberrimum Homericum

*ἦ καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων·*
*ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος*
*κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο· μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὄλυμπον*

in memoriam revocandum a poeta electam esse nemo non videt. Sed praeferendum fuit *παύσειν*, quod non solum propius abest a librorum scriptura sed etiam frequentiore futuri usu commendatur.

V. 1278 quod in libris legitur *λαθοσύναν* ferri non posse editores intellexerunt omnes, plurimique eorum etiam receperunt quod unice verum jam invenerat Musgravius *μαντοσύναν*, de quo non debebant dubitare litterarum scilicet apicibus intenti Nauckius, qui *δ' ἀλαθοσύναν*, et Kvíčala, qui *λατροσύναν* conjecit, alterum altero pejus. Hic omnino, quem postremo loco nominavi, omnium infelicissime nostrum locum p. 73—75 tractavisse videtur, ut comparandi gratia v. 1246—49 = 1270—73, 1252—54 = 1276—79, quales ab illo constituti sunt, adscripsisse sufficiat:

1246 *σκιερᾷ κατάχαλκος* (quod tamen pro corrupto et ipse habet) *εὐφύλλῳ δάφνᾳ*,
*γᾶς πελώριον τέρας ἀμφ-*
*έπει μαντεῖον χθόνιον.*

1252 *ἔκανες, ὦ Φοῖβε, μαν-*
*τείων δ' ἐπέβας ζαθέων*
*τρίποδί τ' ἐν χρυσέῳ*
*θάσσεις ἐν ἀψευδεῖ θρόνῳ*

1270 *χέρα παιδνὸν ἕλιξεν ἐκ Διός, θρό-*
*νων*

*Πυθίων χθονίαν ἀφελεῖν*
*θεᾶς μῆνιν νυχίους τ' ἐνοπάς.*

1276 *ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν,*
*παῦσεν νυχίους ὀνεί-*
*ρους, ἀπὸ λατροσύναν*
*νυκτωπὸν ἐξεῖλεν βροτῶν.*

In quibus nihil novi, quod probari queat, inesse patet. Sed haec de canticis hujus tragoediae satis sunto!

---

Postremo ultima jam harum emendationum parte tamquam corollario eos diverbiorum locos tractare placet, quos tribus prioribus inserere aut non potui, cum sero in suspicionem mihi venerint, aut nolui, quoniam nunc demum sive certa sive probabilis medendi ratio mihi succurrit.

Eorum locorum primus, qui quidem ad posteriorem classem pertinet, legitur v. 246, quo Iphigenia a nuntio de duorum peregrinorum captura certior facta ex eodem, si quidem librorum scripturam sequimur, hoc in solita re satis insolitum quaerit:

*ποδαποί; τίνος γῆς ὄνομ' ἔχουσιν οἱ ξένοι;*

Mirum igitur, quod ante Nauckium nemo in hoc vocabulo offendit, magis mirum, quod post eum Kvíčala ejus defendendi periculum fecit p. 30 his verbis: «*Meiner Meinung nach lässt sich aus V. 240 die Echtheit von ὄνομ' beweisen; Eur. scheint das Wort ὄνομ' geflissentlich zu wiederholen; geflissentlich lässt er die Iph. zuerst nach dem ὄνομα γῆς und dann nach dem ὄνομα τῶν ξένων fragen (es ist natürlich im V. 240 τῶν ξένων im Gegensatze von τίνος γῆς zu betonen)*». Infelicissime profecto! Ita enim, quemadmodum hic fit, si nomen terrae peregrinae effertur, non tam, unde vere oriundi sint, sed potius, unde se oriundos esse praedicent hospites aut ambigue aut aperte mendaces, quaeritur, quod absonum esse ab hoc loco patet. Accedit, quod ipsa locutio *ὄνομα γῆς ἔχειν* ab omni consuetudine abhorret. Recte igitur fecit Nauckius, quod *ὄνομ'* rejecit, non recte, quod ejus in locum *νόμον* restituit, quo vocabulo diuturnior atque accuratior peregrinorum notitia, quam qualem concipere nuntii fuisset, eidem imputa-

retur: neque enim primo adspectu «mores hominum» urbiumque pervidemus. Desideratur potius in altero interrogationis membro, quod trito illi *ποδαποί* epexegeseos loco adjicitur, vocabulum externi habitus significationem tenens. Id vero *σχῆμ' ἔχουσιν* fuisse nemo jam, opinor, dubitabit. Unum affero locum consimilem ex Sophoclis Philocteta v. 223:

— — — *σχῆμα μὲν γὰρ Ἑλλάδος*
*στολῆς ὑπάρχει.*

V. 572 sqq. Orestes indignabundus, quod Apollinis oraculo maligue circumventum se arbitratur, in has querelas erumpit:

*πολὺς ταραγμὸς ἔν τε τοῖς θείοις ἔνι*
*κἀν τοῖς βροτείοις· ἓν δὲ λυπεῖται μόνον,*
*ὅτ' οὐκ ἄφρων ὢν μάντεων πεισθεὶς λόγοις*
*ὄλωλεν, ὡς ὄλωλε τοῖσιν εἰδόσιν.*

Ad v. 573, de quo hic maxime agitur, haec est Kirchhoffii adnotatio: «*λυπεῖται B*, *λείπεται C* sec. Furiam, *λυπεῖται* sec. Victorinum, unde suspicor utrumque in eo codice legi. nam etiam app. Parr. duo *λυπεῖται*, tertium *λείπεται*, e quo sublegit eam scripturam Musurus. ceterum post hunc versum nonnulla desiderari manifestum est». Vellem equidem vir de Euripide optimo meritus manifestum reddidisset, qualia post eum versum desiderari possint. Quod ubicunque non fit a critico lacunae suspicionem proponente, eam suspicionem nihil esse nisi haud obscurum criticae «paupertatis testimonium» pronuntiare non dubito, quam paupertatem aperte profiteri quam frivola conjecturae, quae nulla est, specie obtegere magis decet. Et sane si criticorum varia percensemus tentamina, alium ab alio refutatum, nullum vero eorum *ἀπορίας* solutionem invenisse videmus. Musgravium, qui *λείπεται* commendavit Orestem arbitratus dicere «hoc unum in malis solatii sibi relictum esse, quod non propria imprudentia, sed vatum monitis obtemperando se ipsum perdiderit», — eum quidem recte refutavit Seidlerus, sed ipso quod retinuit *λυπεῖται* de Oreste intellegendum, quam interpretationem Klotzius adoptavit, id suo jure rejecit Hermannus. Nec hic tamen scribendo *ἓν δὲ λυπεῖσθαι μόνον* verum invenisse putandus est, quamquam obsequentem adeo habuit acerrimum obtrectatorem Hartungum. Nam nec sententia illa universalis, qua recte sane diceretur «in humanis rebus nihil inesse quam dolore affici», ullo pacto etiam ad res divinas transferri potest, et eidem sententiae haud apte per solam copulam *τέ* adnectitur ultimum membrum plane aliam sententiam tenens. Quid h. l.

necessario dicendum fuerit, probe intellexit Schoenius, qui scripto ἓν δὲ λυπεῖ τοι μόνον haec enarravit ita: « *Auch die Götter sind lügenhaft und es herrscht grosse Verwirrung in göttlichen und menschlichen Dingen. Mag dies aber nun einmal der Fall sein, Eines nur betrubt dabei freilich, wenn* (ὅτε, *nicht* ὅτι) *man nämlich, obwohl nicht unverständig, auf das Wort von Propheten gebaut hat und in Folge davon — untergeht* ». Sed ut de improbabili versus modulatione taceam, ferri non posse hic quidem particulam τοί vel ex ipsa Schoenii interpretatione apparet. Ne multa: scripsit in eandem sententiam Euripides ἓν δὲ λυπηρὸν μόνον, cujus interpretatio λυπεῖ cum poëtae verbis illata esset, metri gratia falso in passivum mutata est, quod tum sententiae causa interpolatoris importuni manu in λείπεται abiit. In ejusmodi locutionibus adjectivum omisso verbo ἐστί non minus usitatum esse quam perfectum verbum alii loci demonstrant, ut Med. 381 ἀλλ' ἕν τί μοι πρόσαντες, Herc. fur. 196 ἓν μὲν τὸ λῷστον.

V. 731 sqq Iphigenia de nuntii fide se dubitare profitetur his verbis:

ἐγὼ δὲ ταρβῶ, μὴ ἀπονοστήσας χθονὸς
θῆται παρ' οὐδὲν τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς
ὁ τήνδε μέλλων δέλτον εἰς Ἄργος φέρειν.

Mirum profecto est, quod ex tot editoribus ante Kirchhoffium nemo in genetivo χθονός offendit, qui si, quemadmodum vulgo fieri solet, de Taurica terra intellegitur, patet aut τῆσδε aut ipsum Ταυρικῆς nomen adjiciendum fuisse, uti Hel. 474 Λακεδαίμονος γῆς δεῦρο νοστήσασ' ἄπο dictum est. Demonstrativum vero pronomen etiam, si cum Kirchhoffio χθόνα scribatur, necessario desideratur: neque enim χθών simpliciter de patria dici potuit. Non dubito, quin χθονός explicandi causa ad ἀπονοστήσας adscriptum genuinam clausulam expulerit, qua olim poeta ἀπονοστήσας δόμον scripserat, uti supra v. 534 οὔπω νενόστηκ' οἶκον.

V. 755 sqq. Pylades hanc sibi sacramenti liberationem postulat:

ἐξαίρετόν μοι δὸς τόδ', ἤν τι ναῦς πάθῃ,
χὴ δέλτος ἐν κλύδωνι χρημάτων μέτα
ἀφανὴς γένηται, σῶμα δ' ἐκσώσω μόνον,
τὸν ὅρκον εἶναι τόνδε μηκέτ' ἔμπεδον.

Quamquam non negaverim per se quidem dici posse perire litteras χρημάτων μέτα, h. e. cum ceteris, quae navi impositae sint, opibus, haec ipsa tamen opum mentio potius mercatori aut opulento peregrinatori convenire videtur quam Pyladi, qui naufragus et habebatur et haberi voluit « omnia sua

secum portaos ». Itaqoe haud scio an Euripides potius *σελμάτων μέτα* scripserit navis in tabulas suas dissolotae interitum accurate indicatorus. Et cfr. Cycl. 144, ubi de vino quaeritur: *ἐν σέλμασιν νεώς ἐστιν ἢ φέρεις σύ νιν;*

Corruptus adhuc ferebatur v. 912, quem *B* hoc modo exhibet:

*οὐδέν μ' ἐπίσχη γ' οὐδ' ἀποστήσει λόγου,*

ubi nihil juvat *ἐπίσχῃ* et *ἀποστήσῃ* codice *C* oblatom, et tolerantiores aequo fuerunt antiquiores editores, qui repositis ex Aldina indicativis conteoti fuerunt. Vitium subesse Elmslejus seosit, sed in eo tollendo subtilior quam felicior exstitit, cum *οὐ μή μ' ἐπίσχῃ γ' οὐδ' ἀποστήσει λόγου* conjecit. Quem qui recte refutavit Hermaonus magnopere vereor ne scribendo *οὐδέν με μὴ σχῇ γ', οὐδ' ἀποστήσει λόγου* non tam « rarius dicendi genus », sed prorsns soloecum intulerit, quamquam id etiam Schoenius secure recepit. Unum recte vidit Hartungus ferri non posse particulam *γέ*, sed ipse quoque quasi medicato poculo obcaecatus Elmslejanum *οὐ μή* pro certa medicina habuit, itaque *οὐ μή μ' ἐπίσχῃς οὐδ' ἀποστήσεις λόγου* scripsit. Diversam, sed non meliorem viam monstravit Kvíčala p. 54 *οὐ δεῖ μ' ἐπισχεῖν οὐδ' ἀποστῆσαι λόγου* conjiciens. Recte *οὐδέν* retinuit G. Dindorfius, sed versum iosolita crasi corrupit corrigendo *οὐδέν μ' ἐπισχήσει οὐδ' ἀποστήσει λόγου*. Et longe alio ducit tragici sermonis diligens observatio. Io quo sermone si quis festinantinrem alterius aut in dicendo aut in agendo ardorem quacunque de causa reprimere vult, responsi initio *ἐπίσχες* pronuntiare solet, quem sollemnem imperativum hic quoque in librorum *ἐπίσχη* latere hi loci ostendunt:

| | | |
|---|---|---|
| Phoen. | 452. | *ἐπίσχες· οὔτοι τὸ ταχὺ τὴν δίκην ἔχει.* |
| El. | 962. | *ἐπίσχες· ἐμβάλωμεν εἰς ἄλλον λόγον.* |
| Ion. | 1320. | *ἐπίσχες, ὦ παῖ· τρίποδα γὰρ χρηστήριον λιποῦσα θριγκοῦ τοῦδ' ὑπερβάλλω πόδα.* |
| Or. | 1069. | *ἐπίσχες· ἓν μὲν πρῶτά σοι μομφὴν ἔχω.* |
| Androm. | 550. | *Μενέλα', ἐπίσχες· μὴ τάχυν' ἄνευ δίκης.* |
| Suppl. | 397. | — *ἐπίσχες, ἢν σ' ἀπαλλάξῃ πόνον μολὼν ὕπαντα τοῖς ἐμοῖς βουλεύμασιν.* |
| Hipp. | 567. | *ἐπίσχετ'· αὐδὴν τῶν ἔσωθεν ἐκμάθω.* |
| Hel. | 1184. | *ἐπίσχετ'· εἰσορῶ γὰρ οὓς διώκομεν.* |
| Ibid. | 1642. | *ἐπίσχες ὀργάς, αἷσιν οὐκ ὀρθῶς φέρει.* |

Hos locos si contuleris, non dubitabis, quin Euripidis manum restituerimus scribendo:

*ἐπίσχες· οὐδὲν γάρ μ' ἀποστήσει λόγου.*

Quibus statim Iphigenia haec subjicit:

*πρῶτον πυθέσθαι, τίνα ποτ' Ἠλέκτρα πότμον*
*εἴληχε βιότου· φίλα γάρ ἔσται πάντ' ἐμοί.*

Ita libri. Sed frustra ultima explicare conati sunt. Et volgatam quidem interpretationem — «accepta enim mihi erunt omnia, scil. quae de Electra mihi narrabis» — recte refutavit Kvíčala l. c., sed quam ipse sibi confinxit sententiarum cohaerentiam — *οὐ δεῖ μ' ἐπισχεῖν πρῶτον μὲν τίνα πότμον εἴληχεν Ἠλέκτρα, ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλα· φίλα γὰρ ἔσται πάντ' ἐμοί* —, haec vero tam incredibilis est, ut mirer Klotzium Latinis verbis eam repetiisse. Nec virorum doctorum conjecturae satisfaciunt, ut Marklandi *φίλα γάρ ἐστι ταῦτ' ἐμοί*, quam receptam ab Hartungo languere dixit Hermannus, recte sane, sed pejus etiam est propter inusitatam locutionem, quod ipse scripsit *φίλα γὰρ ἐς τὰ πάντ' ἐμοί*, id ut esset «omnino enim hoc mihi cordi est.» Quid dici debuerit, unus Seidlerus sensit, sed rite id exprimere non valuit, cum in mentem sibi venire passus est *φίλα γάρ ἐστι πάντ' ἐμά*. Viam tamen monstravit eo, quod praeter *πάντα* etiam possessivum pronomen necessarium esse vidit, dummodo ne id expuncto *ἐμοί* intulisset, quod non minus necessarium est. Pronomen possessivum recte articulo instruxit sed male *πάντα* ejecit Schoenius conjiciendo: *φίλα γάρ ἐστι τἄμ' ἐμοί*. Potius patet *βιότου* additamentum esse interpolatoris metrum, postquam pronomen possessivum excidit, sanaturi. Euripidem vero dedisse: *εἴληχε· φίλα γάρ ἐστι τἀμὰ πάντ' ἐμοί.*

Ferri sane potest quod Orestes v. 956 sq. de se dicit:

*ἤλγουν δὲ σιγῇ κἀδόκουν οὐκ εἰδέναι,*
*μέγα στενάζων, οὕνεκ' ἦν μητρὸς φονεύς.*

Sed cum ille gravem animi moerorem occultare studuerit, probabile est eum non tam valide, quam tacite ingemuisse, ne qui aderant suspiria ejus audirent. Inde haud scio an *λάθρᾳ στενάζων* scribendum sit, quamquam in editione scholastica traditum *μέγα* consulto retinui.

Sed non ferendum erat, quod v. 1046 Orestes interrogabat:

*Πυλάδης δ' ὅδ' ἡμῖν ποῦ τετάξεται φόνου;*

Ultimum vocabulum quam non quadret, optime ex Schoenii interpretatione

intellegitur, quam ille Marklaudum secutus his verbis concepit: « φόνου « *wohin wirst du diesen bringen bei dem Morde* », *d. h. bei dem Vorwande, den du in Betreff meiner von der Befleckung durch Mord hernehmen willst* (*vgl.* V. 1031 *und* 1033). *Der entsprechende Sinn der Antwort* (ταὐτὸν σοὶ μίασμα) *beseitigt allen Anstoss, den man an dieser Lesart genommen hat* ». Hoc ipsum responsum totum si considerassent accurate interpretes, non solum nunquam de incredibili illa cogitassent interpretationo, sed etiam conjecturis abstinuissent per se quidem haud absonis sed nec rei rationi nec illis Iphigeniae verbis congruentibus. Quae cum respondet

ταὐτὸν χεροῖν σοὶ λέξεται μίασμ' ἔχων.

satis ostendit etiam Orestis interrogationem tantum in dolosa sororis oratione versatam esse, cujus argumentum antecedentibus inde a v. 1031 per caetera, si quidem unum Pyladem oxceperis, omnia enarratum est. Huic igitur orationi quomodo etiam Pylades inferri posset, ut et ipse ejus beneficio servaretur, quacrero debebat Orestes, non quasi illi aut in opere aut in dolo perficiendo partes essent tribuendae, quas quidem partes sola adhuc Iphigenia suscepit. Inde patet nec cum Brodaeo πόνου nec cum Musgravio δόλου scribi posse, sod λόγου necessario restituendum esse.

In ea, quae statim subsequitur, colloquii parto,

*ΟΡΕΣΤΗΣ.* λάθρᾳ δ' ἄνακτος ἢ εἰδότος δράσεις τάδε;
*ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.* πείσασα μύθοις· οὐ γὰρ ἂν λάθοιμί γε.
*ΟΡΕΣΤΗΣ.* καὶ μὴν νεώς γε πίτυλος εὐήρης πάρα.
*ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.* σοὶ δὴ μέλειν χρὴ τἄλλ' ὅπως ἕξει καλῶς.
*ΟΡΕΣΤΗΣ.* ἑνὸς μόνου δεῖ, τάσδε συγκρύψαι τάδε.
ἀλλ' ἀντίαζε καὶ λόγους πειστηρίους
εὕρισκ'· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἶκτον γυνή.
τὰ δ' ἄλλ' ἴσως ἂν πάντα συμβαίη καλῶς·

nemo criticorum offendit praeter Henricum Hirzelium Lipsiensem, qui in sagaci, quam « de Euripidis in componendis diverbiis arte » scriptam Lipsiae hoc ipso anno edidit, dissertationo p. 54 sq. accurate demonstravit v. 1051 non quadrare ab Iphigenia relatum Oresti navem paratam esse asseveranti, quoniam tum, τὰ ἄλλα h. e. aliae res praeter navis apparatum ad fugam necessariae quales sint, vix videatur dici posse, idemque recte perspexit et v. 1052 Iphigeniae esse, quae ut omnino consiliorum inventrix sit, ita nunc quoque ipsa de mulieribus cogitet, et unum in hac regione excidisse versum.

Sed nec, ubi hic versus exciderit et cujus fuerit, intellexit et toto loco erravit sic constituendo:

*ΟΡΕΣΤΗΣ.* καὶ μὴν νεώς γε πίτυλος εὐήρης πάρα.
*ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.* . . . . . .
*ΟΡΕΣΤΗΣ.* σοὶ δὴ μέλειν χρὴ τἄλλ' ὅπως ἕξει καλῶς.
*ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.* ἑνὸς μόνου δεῖ, τάσδε συγκρύψαι τάδε.
*ΟΡΕΣΤΗΣ.* ἀλλ' ἀντίαζε κ. τ. λ.

In his tria sunt, quae male habeant: primum Orestis de instructa parataque navi mentio adseverandi particulis καὶ μήν sine ullo verborum sententiarumve connexu post Iphigeniae responsum πείσασα μύθοις, οὐ γὰρ ἂν λάθοιμί γε illata; deinde quod, quid ad hanc navis paratae mentionem respondere debuerit Iphigenia, vix excogitari potest; postremo, quod v. 1051 Oresti tribuitur, ita ut relatis τὰ ἄλλα ad ea, quae Iphigenia jam excogitaverat ipsa, haec eadem, quae se facturam certissime simul pronuntiaverat, ut persequatur, ille quasi novam rem commendaturus inutiliter importuneque strenuissimam sororem admoneat. Quid quod, si totum locum nulla praepediti opinione simpliciter perlegerimus, recto illum versum Iphigeniae tribui atque τὰ ἄλλα de iis potius, quae post Iphigeniam Oresti facienda restant, intellegi debere facile perspiciemus, cui interpretationi unice convenit ultimus Orestis versus

τὰ δ' ἄλλ' ἴσως ἂν πάντα συμβαίη καλῶς,

quo aperte ad illam sororis responsionem respicit. Patet igitur potius post v. 1049 unum Orestis versum interiisse hujus fere sententiae: «haec vero ubi facta sunt, quid tum faciendum?» cui jam Iphigenia v. 1051 respondet

σοὶ δὴ μέλειν χρὴ τἄλλ' ὅπως ἕξει καλῶς,

quae restent post simulacrum ad litus navisque propinquitatem transportatum, Orestis esse ejusque sociorum declaratura, scilicet ut fugatis barbaris ipsam cum simulacro navi inferant ancorasque solvant. Consentiens Orestes v. 1050

καὶ μὴν νεώς γε πίτυλος εὐήρης πάρα

navem certo, qua ante omnia ad id negotium opus sit, instructam praesto esse, quod supra v. 981 sq. breviter tantum indicavit, nunc diserte affirmat. Ita igitur hunc locum in scholastica editione ordinavi.

V. 1056 sq. in libris sic leguntur:

ὦ φίλταται γυναῖκες, ὡς ὑμᾶς βλέπω.
καὶ τἄμ' ἐν ὑμῖν ἐστιν ἢ καλῶς ἔχειν,
ἢ μηδὲν εἶναι καὶ στερηθῆναι πάτρας.

Restituendum esse εἰς ὑμᾶς βλέπω primus vidit Hermannus, quem ceteri editores recte secuti sunt omnes. Sed illud ὡς non simplici errore illatum sed ex alia sede translatum videtur: nam profecto, quae jam sequentibus exponit Iphigenia, suam salutem in chori potestate positam esse, aperte causam continent, propter quam ad eum respiciat. Itaque pro copula hic quidem minus apta scribere non dubitavi ὡς τἄμ' ἐν ὑμῖν ἐστιν.

Reliqui intactum, ut in editione scholastica, v. 1155

ἀδύτοις τ' ἐν ἁγνοῖς σῶμα λάμπονται πυρί,

quamquam et σῶμα singulari positum magnupere offendit — profecto enim mira est, quam admittamus necesse est, locutio οἱ ξένοι λάμπονται σῶμα —, et verbi λάμπονται media forma dubitationem movet, cujus alterum tantum in Med. 1194 exstat exemplum πῦρ δ', ἐπεὶ κόμην ἔσεισε, μᾶλλον δὶς τόσως τ' ἐλάμπετο, ne illud quidem satis certum. Hanc tantum, non illam offensionem tollit Jacobsii conjectura: σῶμα δάπτονται, quam non debebat recipere Nauckius. Quare videndum, an σώματ' αἴθονται πυρί poeta scripserit. Aliam viam Rauchensteinius iniit, qui, cum copula τ' post ἀδύτοις non librorum auctoritate nitatur, sed e Buthii demum conjectura illata sit, uno tenore hunc versum antecedenti adjunxit hoc modo:

— ἤδη τῶν ξένων κατήρξατο
ἀδύτοις ἐν ἁγνοῖς σώματ' ἐμπρῆσαι πυρί.

Sed, ut de audacia hujus conatus taceam, ipsa illa cunjunctio κατήρξατο ἐμπρῆσαι aliquid contorti continere videtur, quasi non sacrificium, sed corporum combustio res primaria fuisset.

Locum difficilem, qui v. 1209 — 1214 legitur, inde a Marklando variis transpositionibus male vexatum egregie vindicavit Kvíčala p. 69 reposito v. 1213 et sagaciter explanato καὶ φίλων γ' οὓς δεῖ μάλιστα pro librorum scriptura καὶ φίλων γ' οὐδεὶς μάλιστα. Eum igitur jure secutus est Klotzius. Sed sequentem versum, quem ut trimetrum

ὡς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις

Thoanti continuatum nobis praebent libri, neuter eorum sanavit, acquiescen-

tes in Hermanni invento, qui repetito εἰκότως atque Iphigeniae dato versum ita explevit:

*ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.* εἰκότως. *ΘΟΑΣ.* ὡς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις.

Et illud εἰκότως quio vere Iphigeniae adtribuerit aptissime ita ad Thoantis εὖ γε κηδεύεις πόλιν respondenti, dubitari non potest. Sed ejusdem particulae in Thoantis responso repetitio ferri eo minus potest, quoniam aliam desideramus particulam urbis reverentiam cum Iphigeniae pietate componentem. Ne multa. Euripides scripsit adverbio, quod in deliciis habet, illato:

*ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.* εἰκότως. *ΘΟΑΣ.* ὡς κάρτα καὶ σὲ πᾶσα θαυμάζει πόλις.

Cfr., ut alios locos taceam, Hippol. 1041.

καὶ σοῦ γε κάρτα ταῦτα θαυμάζω, πάτερ.

Retinui et defendi, uti par erat, in editione v. 1299, quemadmodum volgo ex Marklandi correctione legitur,

μέτεστι χὐμῖν τῶν πεπραγμένων μέρος.

cum libri μέτεστί θ' ὑμῖν praebeant. Sed mihi quoque ut Nauckio ὑμῖν τῶνδε τῶν πεπραγμένων proponenti inusitatum in hac locutione μέρος suspectum est, idque eo magis, quo facilius etiam aliis rationibus omitti poterat, ut aut τῶν πεπραγμένων ἴσως aut μέτεστί θ' ὑμῖν καί τι τῶν πεπραγμένων aut adeo ἴσως γὰρ ὑμῖν τῶν πεπραγμένων μέτα scriberetur.

Recte jam antiquiores critici in v. 1386 ὦ γῆς Ἑλλάδος ναῦται νεώς offenderunt, sed male scribendo pro γῆς aut τῆς aut τῆσδ' languidum intulerunt supplementum contra ipsius poëtae consuetudinem, qua, quid hic quoque scriptum fuerit, satis aperte declaratur. Compara enim mihi quaeso similes adpellationes in Hel. 1593 sq. τί μέλλετ', ὦ γῆς Ἑλλάδος λωτίσματα, σφάζειν φονεύειν βαρβάρους et Phoen. 1225 ὦ γῆς Ἑλλάδος στρατηλάται, statimque intelleges hic quoque post ὦ γῆς Ἑλλάδος quadrisyllabum positum fuisse substantivum, quo peculiaris nautarum conditio diserte indicaretur. Id vero non νεανίαι fuit, quod Nauckius conjecit, sed νεηλάται, cujus vocabuli nostris lexicis ignorati memoriam servavit Hesych. vol. II, p. 662: νεηλάτης· ὁ ἰθύνων ἢ ἐλαύνων τὸ πλοῖον. Ejusdem vocabuli similis glossa h. l. fuit ναῦται νεώς. Idem vitium olim in Maneth. II, 65 expuli ἐλάται νηῶν pro ναῦται νηῶν scribendo.